

ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา กับการบริหารในโรงเรียน
พระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5
จังหวัดเชียงใหม่

The Relationship between Participation of School Committees In the
Administration at the Phrapariyattham School under the Jurisdiction of the
Phrapariyattidhamma Educational Service Area Office of General Education
Department, Area 5, Chiang Mai Province

พระครูกันตชัยสิทธิ์ (ศิริชัย แสงคำ)¹ เชตศักดิ์ ศุภโสภณ² วีรพันธุ์ ศิริฤทธิ์³

Phrakru Kanthachaisit (Sirichai Saengkham), Cherdsak Supasopon, Weeraphan Siririth

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม 2) ระดับการบริหารงาน การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม และ 3) ระดับความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา กับการบริหารงานในโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม จำนวน 159 รูป/คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น แบบสอบถาม มาตรฐานส่วนประเมิณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษา และ การบริหารงาน 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.95 และ 0.93 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการ วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการบริหารงาน โรงเรียนพระปริยัติธรรม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก 2) ระดับการบริหารงาน การบริหารวิชาการ การ บริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม โดยภาพรวม อยู่ใน ระดับมาก และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา กับการบริหารงาน ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัด เชียงใหม่ มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ (Keywords) : ความสัมพันธ์; การมีส่วนร่วม; คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

Received: 2024-02-16 Revised: 2024-03-13 Accepted: 2024-03-14

¹ สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย Master of Educational Administration, Graduate School , Chiangrai College. E-mail schai0086@gmail.com

² อาจารย์ประจำ วิทยาลัยเชียงราย Lecturer of Chiangrai College. E-mail: CherdsakSu @gmail.com

³ อาจารย์ประจำ วิทยาลัยเชียงราย Lecturer of Chiangrai College. Corresponding author E-mail: Dr.W.siriirth@gmail.com

Abstract

This research article was to study: 1) the level of participation of the Basic Education Commission in the administration at Phrapariyattidhamma School; 2) the level of administration academic administration, budget management, human resource management, general management at Phrapariyattidhamma School; and 3) the relationship between the participation of the Basic Education Commission in the administration of Phra Pariyattham School under the Jurisdiction of the Phrapariyattidhamma Educational Service Area Office of General Education Department, Area 5, Chiang Mai Province. It was quantitative research with a sample from the basic educational institution committee at the Phrapariyattitham School, a total of 159 figures/person, obtained by the stratified random sampling. The research instrument was a questionnaire with a 5-level evaluation scale consisting of the participation of the Basic Education Commission in the administration roles and responsibilities for four areas; namely academic administration, budget, personnel, and general administration. The confidence values were equal to 0.95 and 0.93, respectively. Statistical tools used in data analysis were percentage, mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient.

The research results showed: 1) the overall participation of the Basic Education Commission was at a high level; 2) the administration academic, budget, human resource, general administration, overall it was at a high level; and 3) the relationship between the participation of the Basic Education Commission in the administration the budget management human resource management general management at the Phrapariyattidhamma School under the Jurisdiction of the Phrapariyattidhamma Educational Service Area Office of General Education Department, Area 5, Chiang Mai Province. Overall, there was a high level of relationship between them with the statistical significance at the 0.01 level.

Keywords: Relationship; Participation; Basic Education Commission

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า การจัดการศึกษาที่รัฐดำเนินการแต่เพียงฝ่ายเดียวนั้น ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และชุมชนได้ เพราะระบบการศึกษาที่รัฐจัดขึ้นเป็นการศึกษาแบบแยกส่วนตามภาระหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน โดยศูนย์รวมอำนาจการตัดสินใจไว้ที่ส่วนกลางเพียงแห่งเดียว ทำให้การดำเนินงานล่าช้า ซึ่งปัจจุบันเป็นยุคของข้อมูลข่าวสารหรือยุคโลกาภิวัตน์ จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนการบริหาร และการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจโดยการเปิดโอกาสให้บุคคล ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร และจัดการศึกษา เป็นการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาต้องใช้การบริหารจัดการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-based management: SBM) เป็นการกระจายอำนาจการบริหารจัดการ และการตัดสินใจไปสู่หน่วยงานปฏิบัติให้มากขึ้นให้

สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นโดยมุ่งเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การบริหารจัดการจะอยู่ภายใต้การตัดสินใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของแต่ละสถานศึกษา โดยยึดหลักการกระจายอำนาจ การบริหารตนเอง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน การพัฒนาทั้งระบบ และยึดหลักการการความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553: 6) การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุตามความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติตามแนวปฏิรูปการศึกษาที่กำหนดไว้จึงกำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นองค์คณะบุคคลทำหน้าที่กำกับ และส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายในการบริหารจัดการศึกษา รวมทั้งการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา

การบริหารสถานศึกษายุคใหม่ที่มุ่งเน้นการดำเนินงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย โดยเฉพาะความร่วมมือในรูปเบญจภาคี อันได้แก่ ชุมชน รัฐบาล นักวิชาการ องค์กรเอกชน และองค์กรธุรกิจ เพื่อให้ความแข็งแกร่งยิ่งขึ้น โดยการคิดและเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีปฏิสัมพันธ์ ซึ่งทุกฝ่ายต้องร่วมมือปฏิบัติต่อกันบนรากฐานของความรัก ความเมตตาไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อกัน การบริหารแบบนี้เรียกว่า การบริหารงานโดยองค์คณะบุคคลหรือการบริหารในรูปคณะกรรมการ ซึ่งรูปแบบการบริหารที่เปิดโอกาสให้บุคคลหลายคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน และวางแผนไปสู่การปฏิบัติก่อให้เกิดผลดีในการบริหารและเป็นไปอย่างรอบคอบ ทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ ซึ่งการบริหารการศึกษามีความซับซ้อนกว่าการบริหารงานอื่น และต้องอาศัยรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพ จัดโครงสร้างการบริหารให้องค์คณะบุคคลหรือการมีส่วนร่วมในการวินิจฉัยตัดสินใจ การกำหนดนโยบายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่ตรงตามคาดหวังของสังคม และต้องอาศัยการระดมความคิด เพื่อให้เกิดทางเลือกอย่างหลากหลาย ซึ่งจะช่วยให้การตัดสินใจนั้นละเอียดถี่ถ้วนโอกาสผิดพลาดน้อย เกิดผลดีอย่างยั่งยืนต่อการบริหารงาน อันเป็นหลักการพื้นฐานที่ได้รับการยอมรับทั่วโลก แสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพราะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นเสมือนผู้แทนของท้องถิ่นที่จะเป็นกลไกเชื่อมโยง นโยบายของรัฐไปสู่ชุมชนที่ตั้งโรงเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่การเป็นพลเมืองที่ดีเป็นพื้นฐานของการศึกษาระดับอาชีวศึกษา ระดับอุดมศึกษา และการศึกษาตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2550: 5)

แนวทางการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษาเพื่อกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษา ไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน โดยมุ่งหวังให้กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ ปรากฏชัดเจนตาม มาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ที่ระบุว่า “ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง” ซึ่งเป็นแนวคิดในการบริหารในลักษณะที่ ใช้โรงเรียนเป็นฐานหรือเป็นศูนย์กลางของการบริหารจัดการเรียนโดยตรง เป็นแนวคิดที่มุ่งให้ สถานศึกษามีอิสระและมีความคล่องตัวในการบริหารงานด้านวิชาการ ด้านการเงิน ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และให้มีการบริหารในรูปคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีความเชื่อว่าการตัดสินใจที่ดีที่สุดเกิดจากการตัดสินใจของคณะบุคคลที่อยู่ใกล้ชิด และมีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนมากที่สุด (Wohlstetter, 1995: 22-25)

การดำเนินงาน ทั้ง 4 งานนี้ มีเป้าหมายหลักร่วมกัน คือ ให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดประสงค์ ตามจุดหมายของหลักสูตร โดยมีงานวิชาการเป็นงานหลัก ส่วนงานอื่น ๆ เป็นงานสนับสนุนส่งเสริมงานวิชาการให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ในการดำเนินงานทั้ง 4 ด้าน มีงานที่สำคัญงานหนึ่ง คือ งานบริหารทั่วไปในส่วนของการส่งเสริม สนับสนุน และประสานการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา ทั้งนี้เพราะสถานศึกษาจะดำเนินการโดยลำพังมิได้ ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนที่สถานศึกษาตั้งอยู่ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความรู้ความสามารถ สร้างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อประสานความร่วมมือร่วมใจให้เกิดประโยชน์ และสัมฤทธิ์ผลแก่หน่วยงาน ดังนั้น การบริหารงานทั่วไปในส่วนของการส่งเสริม และการประสานงานการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา จึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญต่อการบริหารการศึกษาแนวคิด การดำเนินงานบริหารทั่วไป ในส่วนดังกล่าวเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ทุกสถานที่ตามสถานการณ์ ผู้บริหารสถานศึกษาต้อง ตระหนักว่าบทบาทการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการพัฒนาการมีส่วนร่วมระดับหน่วยงาน ดังนั้นแนวคิดพื้นฐานสำคัญ ที่สุดคือการยอมรับในความเป็นคน เคารพในความคิด และพฤติกรรมของคนที่แสดงออกและจงปฏิบัติต่อคนอื่น เหมือนกับการที่ต้องการให้คนอื่นปฏิบัติต่อเรา ตราบใดก็ตามที่การพัฒนาการมีส่วนร่วม ความสัมพันธ์ระดับบุคคลมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องก็จะก่อให้เกิดการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544: 193)

โรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในชนบท การดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษา มาจากชุมชนหลากหลายอาชีพ หลากหลายระดับการศึกษา ย่อมมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ในยุคของการปฏิรูปการศึกษาที่มีการเปลี่ยนแปลงระบบโครงสร้างการศึกษาแตกต่างไปจากเดิมไม่เป็นไปตามบทบาทหน้าที่ อันได้แก่การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาเป็นอย่างมาก

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา กับ การบริหารงานในโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ คาดว่าจะเป็นประโยชน์ในการบริหารงาน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) การบริหารวิชาการ 2) การบริหารงบประมาณ 3) การบริหารบุคคล 4) การบริหารทั่วไป ร่วมทั้งการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงาน การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ในการบริหารงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเขต 5 จังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา กับการบริหารในโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

งานวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา กับการบริหารในโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ตามรายละเอียดดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา กับการบริหารในโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วยขอบเขตเนื้อหา ดังนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาตามหลักการ การมีส่วนร่วมของ โคเฮนและอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff ,อ้างถึงใน ชโลม คุ่มวงษ์, 2560:15) ดังนี้ การมีส่วนร่วมการตัดสินใจ (Decision Making) การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา(Implementation) การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ (Benefits) และ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) ได้ศึกษาหลักการ และแนวคิดการบริหารงานในโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป

1.2 ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัย คือ คณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 28 โรงเรียน 264 รูป/คน

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย คือ คณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียน พระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ โดยกำหนดตามแนวคิดของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, Taro 1967: 886) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 159 คน

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยใช้พื้นที่ในการวิจัย คือ โรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนโรงเรียน 28 โรงเรียน

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการระหว่าง 20 ธันวาคม 2564 ถึง 20 มิถุนายน 2565

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยพิจารณาภายใต้กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์ วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้สอดคล้องกับคำจำกัดความในการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจรายการ (check list) สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน ตอนที่ 2 แบบสอบถามประเมินค่า (Rating Scales) 5 ระดับ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 24 ข้อ และ ตอนที่ 3 แบบสอบถามประเมินค่า (Rating Scales) 5 ระดับ เกี่ยวกับการบริหารงาน 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไปของโรงเรียนพระปริยัติธรรม

สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 34 ข้อ และตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอน ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลถึงผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อขออนุญาตใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองในช่วงเวลาที่กำหนด โดยใช้ระยะเวลาในการเก็บแบบสอบถามประมาณ 20 วัน

3.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวม ติดตามแบบสอบถามที่ยังไม่ได้รับคืน และแจกแบบสอบถามอีกครั้งในรายที่แบบสอบถามสูญหายหรือไม่สมบูรณ์

3.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ครบตามจำนวน 159 ชุด (ร้อยละ 100)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ การดำรงตำแหน่งในปัจจุบัน และวุฒิการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ

4.2 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์โดย การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 การบริหารงาน 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์โดย การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา กับการบริหารงาน ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย(Research Results)

จากผลการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา กับการบริหารในโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ สรุปได้ ดังนี้

1. สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 65.71 มากกว่าเพศหญิง ร้อยละ 25.14 มีอายุระหว่าง 20-40 ปี ร้อยละ 71.43 อายุระหว่าง 41-60 ปี ร้อยละ 19.43 ตำแหน่ง

ผู้อำนวยการสถานศึกษา ร้อยละ 16.00 ตำแหน่งเป็นกรรมการสถานศึกษา ร้อยละ 74.86 วุฒิการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 38.29 ปริญญาโท ร้อยละ 5.14 และประกาศนียบัตรบัณฑิต ร้อยละ 47.43

2. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.86) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X}$ = 4.39) รองลงมา การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X}$ = 4.36) และการมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา ($\bar{X}$ = 4.27) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ ($\bar{X}$ = 3.40) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่

ส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.39	0.85	มาก
2. ด้านการมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา	4.27	0.77	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์	3.40	0.91	ปานกลาง
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.36	0.80	มาก
เฉลี่ย	3.86	0.84	มาก

3. ระดับการบริหารงาน 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.34) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ การบริหารงบประมาณ ($\bar{X}$ = 4.45) รองลงมา การบริหารทั่วไป ($\bar{X}$ = 4.41) และการบริหารบุคคล ($\bar{X}$ = 4.31) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การบริหารวิชาการ ($\bar{X}$ = 4.29) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงาน 4 ด้าน ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเขต 5 จังหวัดเชียงใหม่

การบริหารโรงเรียน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
1. การบริหารวิชาการ	4.29	0.80	มาก
2. การบริหารงบประมาณ	4.45	0.63	มาก
3. การบริหารบุคคล	4.31	0.79	มาก
4. การบริหารทั่วไป	4.41	0.73	มาก
ค่าเฉลี่ย	4.34	0.74	มาก

4. ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา กับการบริหารงานในโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมมีความสัมพันธ์กันสูง (r = 0.912) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา กับ การบริหารงานในโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่

การบริหารงานโรงเรียน การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา	ด้านวิชาการ (Y_1)	ด้านงบประมาณ (Y_2)	ด้านงานบุคคล (Y_3)	ด้านการบริหารทั่วไป (Y_4)	ภาพรวมการบริหาร (Y_{tot})
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (X_1)	.985**	.999**	.989**	.985**	.989**
ด้านการมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา (X_2)	.969**	.987**	.993**	.959**	.986**
ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ (X_3)	.210**	.074**	.990**	.986**	.683**
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (X_4)	.994**	.0988**	.989**	.986**	.989**
ภาพรวมการมีส่วนร่วม (X_{tot})	.983**	.761**	.990**	.988**	.912**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา และด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สืบเนื่องจากปัจจุบันการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ เป็นที่ยอมรับของสังคม รวมทั้งยังเข้าใจบทบาทหน้าที่ของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษามากขึ้น อีกทั้งกระแสการปฏิรูปการศึกษาทำให้ชุมชนเกิดการตื่นตัว และต้องการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้งทางตรง และทางอ้อม เช่นการเข้ามาเป็นวิทยากรท้องถิ่นในสถานศึกษา การบริจาค สื่อการเรียนการสอน การบริจาคเงิน เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน สืบเนื่องมาจาก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 มาตรา 9 ข้อ 6 การจัดระบบ โครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น สอดคล้องกับ Cohen & Uphoff (1997: 115) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามา มีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและทำอย่างไร 2) การมีส่วนร่วม เสียสละในการพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้อำนาจ 3) การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่

เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เชโลม คุ่มวงษ์ (2560: 89) พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรัตน์ คำนิษฐ์ (2565: 660) พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้านทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นแนวทางหนึ่งในการกระจายอำนาจซึ่งผู้ปกครองและชุมชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา โดยสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกแห่งจะต้องมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งประกอบด้วยผู้แทนครูผู้สอน ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนชุมชนและผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการสนับสนุนการบริหารสถานศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชน ซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษาจะมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาทั้งทางด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป โดยคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการสนับสนุนความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาที่สังคมยอมรับ มีส่วนร่วมในการประสานกับชุมชนในการจัดทำงบประมาณสนับสนุนการบริหารสถานศึกษาจากภายนอก มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการนำความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้ปกครองและชุมชนมาดำเนินการปรับปรุงพัฒนาสถานศึกษา จึงทำให้สภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน

2. ระดับการบริหารงาน การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ระดับการบริหารงาน การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การบริหารงบประมาณ การบริหารทั่วไป การบริหารบุคคล และการบริหารวิชาการ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นความสำคัญของคณะกรรมการสถานศึกษา และเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแนะ การกำหนดนโยบาย และวางแผนงาน การพัฒนาการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป จึงทำให้การบริหารงาน อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญญฤทธิ์ ระพันธ์ (2561: บทคัดย่อ) พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงานบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของ กานต์ ศรีวิภาสธิต (2563: บทคัดย่อ) พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 3 มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยการมีส่วนร่วมด้านวิชาการ อยู่ในอันดับ 1 อยู่ในระดับมาก อันดับ 2 คือ ด้านการบริหารทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง อันดับ 3 คือด้านงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง และอันดับ 4 คือ

ด้านบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัญจพล ไพรหลวง (2565: 119) พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโสมสำราญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ทุกด้าน และภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 มาตรา 9 ข้อ 6 การจัดระบบ โครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโสมสำราญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 จึงต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของทุกฝ่าย โรงเรียนได้เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงานบุคคล เช่น การจัดทำหลักสูตร ท้องถิ่น มีการประชุมผู้ปกครองนักเรียนทุกภาคเรียน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ ของชุมชนและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย จึงทำให้การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโสมสำราญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา กับการบริหารงานในโรงเรียน พระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา กับการบริหารงานในโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมมีความสัมพันธ์กันสูงมาก ($r = 0.912$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สืบเนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ที่ระบุว่า “ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง” ส่งเสริม และสนับสนุนการกระจายอำนาจไปยังภาคเอกชนประชาชน ประชาคม และภาคส่วนของสังคมได้มีส่วนร่วมและส่งเสริมการศึกษา เพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้ทัดเทียมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุษา เล่าดี (2557: 43) พบว่า บทบาทคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกมีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีความสัมพันธ์กันในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไชยธิดา คล้ายหนองสรวง (2558: บทคัดย่อ) พบว่า ความสัมพันธ์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยอนันท์ แก้วเงิน (2563: 108) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ในภาพรวมการบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กันทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ในระดับสูงมาก ($r = .955^*$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชะโลม คุ่มวงศ์ (2560: 98) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง เนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้มีการประกัน

คุณภาพของสถานศึกษาให้เป็นที่ยอมรับนับถือ และการยอมรับจากชุมชนและบุคคลที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้ครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผน เช่น แผนการจัดการศึกษาหรือแผนกลยุทธ์ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้เป็นไปตามที่แผนกำหนด ทั้งนี้คู่ที่มีความสัมพันธ์กัน คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลกับการบริหารงานด้านวิชาการ เนื่องจากรายงานวิชาการเป็นหัวใจของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจและนำไปปฏิบัติ ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยกำหนดนโยบายด้านวิชาการ ขั้นตอนการดำเนินงาน รวมถึงการติดตามและประเมินผล เพื่อพัฒนางานด้านวิชาการให้มีคุณภาพและเกิดประสิทธิผล

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี วิจัยที่เกี่ยวข้อง และผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้องค์ความรู้ จากการวิจัย ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการบริหารงาน โรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา และด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์
2. การบริหารงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป
3. ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา กับการบริหารงานในโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าความสัมพันธ์เชิงบวก ระหว่างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา กับ การบริหารงานในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1 จากการวิจัย การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ทำให้ผู้บริหารและครูควรให้ความสำคัญกับการเข้ามามีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา การมอบอำนาจในการดำเนินการ มีกิจกรรมในการเข้าร่วมกันมากขึ้น เช่น กิจกรรมศึกษาดูงาน กิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ ฯ
 - 1.2 จากการวิจัย การบริหารงานในโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ด้านวิชาการมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ควรจัดกิจกรรมเพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนางานด้านวิชาการให้มากขึ้น
 - 1.3 จากการวิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา กับการบริหารงานในโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์กับการบริหารบุคคลากรมีค่าน้อยที่สุด

สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้กรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการพิจารณา แผนอัตราค่าจ้างข้าราชการ และบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการสรรหา และบรรจุแต่งตั้งข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อปฏิบัติงานในสถานศึกษา ตลอดจนการจัดกิจกรรมร่วมกับคณะครู

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่คณะกรรมการสถานศึกษา ในการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่

2.2 ควรมีการศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กานต์ ศรีวิภาสสิต และคณะ. (2563/9 มิถุนายน 2563). การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3. วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ (สาขา มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์). 6(1): 655-666.
- ชะโลม คุ่มวงษ์. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับ การบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาใน จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ชัยอนันท์ แก้วเงิน. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- บุญญฤทธิ์ ระพันธ์. (2561). การมีส่วนร่วมและแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนจังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปัญญาพล ไพรหลวง. (2565/20 มีนาคม 2565). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโสมสำราญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์. 7(1): 111-126.
- ไศกิตา คล้ายหนองสรวง. (2558). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). **แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา** ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2554). **บทสรุปและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติจากผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสอง (พ.ศ. 2549-2553) ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุรัตน์ คำนิษฐ์. (2565/20 กุมภาพันธ์ 2565). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. **วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม**. 9(3): 651-664.
- อุษา เลาคี อินทร์ จันทร์เจริญ และวีรพันธุ์ ศิริฤทธิ์. (2557/25 เมษายน 2557). ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดน่าน. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา** 2(1): 43-50.
- Cohen, J. M. and Uphoff, N. T. (1997) **Rural Development Participation: Concepts and Measures for Project Design, Implementation and Evaluation**. New York: The Rural Development committee Center for International Studies, Cornell University.
- Wohlstetter. P. (1995). **Getting School-based management right**. Phi DeltaKappan.77(1): 22-25.
- Yamane, Taro. (1967). **Statistics: An Introductory Analysis**. 3rdEd. New York. Harper and Row Publications.

